

ЗВІТ
про роботу Комітету Верховної Ради України
з питань аграрної та земельної політики за період роботи
другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання
(вересень 2019 – січень 2020 року)

Відповідно до Плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики на період роботи другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання протягом звітнього періоду Комітет проводив засідання, наради та робочі зустрічі, засідання робочих груп, ініціював та організував проведення парламентських слухань, провів «круглий стіл».

Протягом другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання до Комітету надійшло 47 законопроектів, з опрацювання яких Комітет визначений головним, та 63 законопроекти, з опрацювання яких Комітет визначено не головним.

За поданням Комітету Верховною Радою України прийнято два закони України:

- Закон України «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про використання земель оборони» щодо підвищення ефективності використання виділених земельних ділянок» від 14.11.2019 № 296-ІХ. Прийнятим законом статтю 4 Закону України «Про використання земель оборони» доповнено новою частиною 3, положеннями якої спрощується процедура розміщення засобів зв'язку, навігації та спостереження (радіотехнічного забезпечення), що належать підрозділам об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України. Розміщення таких навігаційних систем на землях оборони відбуватиметься за погодженням з Міністерством оборони України без зміни їх цільового призначення та вилучення земельних ділянок.

- Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству» від 05.12.2019 № 340-ІХ. Законом пропонується запровадити ряд антирейдерських заходів та встановити дієві запобіжники щодо захисту майнових прав власників і користувачів земельних ділянок з метою запобігання протиправному поглинанню і захопленню підприємств в аграрному секторі економіки.

За поданням Комітету Верховною Радою України прийнято у першому читанні:

- проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення (реєстр. № 2178-10 від 10.10.2019). Положеннями законопроекту визначаються особливості правового регулювання обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення на основі ринкових механізмів переходу прав на земельні ділянки;

- проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин (реєстр. № 2194 від 01.10.2019). Метою законопроекту є передача земель державної власності за межами населених пунктів (крім

земель, які потрібні державі для виконання її функцій) до комунальної власності та реформування системи управління у сфері земельних відносин, зняття штучних обмежень господарської діяльності для спрощення доступу до земельних ресурсів населення та бізнесу та зменшення ризиків хабарництва та корупції у сфері земельних відносин;

- проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони (реєстр. № 2195 від 01.10.2019). Метою проекту закону є правове забезпечення публічності та прозорості земельних торгів з продажу земельних ділянок державної та комунальної власності чи прав на них, що буде досягнуто шляхом проведення таких аукціонів в електронній торговій системі;

- проект Закону про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель (реєстр. № 2280 від 17.10.2019). Положення законопроекту врегульовують питання встановлення меж громад, комплексного просторового планування територій громад, що скасовує необхідність розроблення декількох, споріднених за змістом, видів містобудівної документації та документації із землеустрою; унормування питань, пов'язаних із її затвердженням; нормування формування електронної картографічної основи для планування території; забезпечення реального зв'язку програм соціально-економічного розвитку із документацією із просторового планування;

- проект Закону про національну інфраструктуру геопросторових даних (реєстр. № 2370 від 01.11.2019). Нормами законопроекту встановлюються загальні правові основи створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних, спрямованої на забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, задоволення потреб суспільства в усіх видах географічної інформації, інтегрування в глобальну і європейську інфраструктуру геопросторових даних.

Комітетом підготовлені і очікують розгляду Верховною Радою України наступні проекти законів:

- проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі з земельними ділянками, **друге читання** (реєстр. № 0853 від 29.08.2019), яким пропонується усунути колізії у правовому регулюванні орендних відносин у сфері водокористування, посилення рівня захисту прав сільгосптоваровиробників, фермерських господарств, фізичних осіб-підприємців, які використовують у своєму виробництві зрошувальне землеробство;

- проект Закону про сільськогосподарську кооперацію, **друге читання** (реєстр. № 0856 від 29.08.2019), яким пропонується нова модель системного та комплексного регулювання усіх правовідносин щодо створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні з урахуванням міжнародних

стандартів і кращих світових практик, яка, в свою чергу, відповідає потребам малих та середніх виробників, сприяє їх кооперації з метою підвищення прибутковості господарювання, повноцінної участі у сільськогосподарському ринку України та покращення життя в сільській місцевості;

- проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення, друге читання (реєстр. № 2178-10 від 10.10.2019), положення якого визначають особливості правового регулювання обігу земельних ділянок сільськогосподарського призначення на основі ринкових механізмів переходу прав на земельні ділянки;

- проект Закону про внесення змін до статті 4 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» щодо ввезення пестицидів на митну територію України, (реєстр. № 2289 від 18.10.2019), метою якого є удосконалення окремих положень щодо регулювання завезення та застосування в Україні незареєстрованих пестицидів, використання залишків пестицидів і агрохімікатів, термін реєстрації яких закінчився, надання можливості застосування, зберігання, торгівлі, рекламування та перевезення залишків препаратів протягом двох років після завершення терміну їх реєстрації.

Засідання Комітету

За звітний період відбулось 22 засідання Комітету, на яких розглянуто 70 питань, в тому числі 21 законопроект, з підготовки і попереднього розгляду яких Комітет визначений головним.

Парламентські слухання, «круглий стіл», засідання робочих груп, робочі зустрічі

Для обговорення та опрацювання законопроектів в рамках роботи Комітету було проведено «круглий стіл», значну кількість засідань робочих груп, робочих зустрічей і нарад, в тому числі ряд зустрічей з власниками та користувачами земель сільськогосподарського призначення, науковцями, експертами, представниками профільних асоціацій, громадських організацій, профільних міжнародних організацій, державних установ.

18 вересня 2019 року відбулась робоча зустріч голови підкомітету з питань економічної і фінансової політики в агропромисловому комплексі Чорноморова А.О. з профільними асоціаціями, представниками Європейської бізнес асоціації на тему: «Сучасний стан та основні проблеми агропромислової галузі». Обговорено питання збільшення потужностей перевалки зернових культур та розвитку транспортної інфраструктури.

19 вересня 2019 року відбулась робоча зустріч голови підкомітету з питань економічної і фінансової політики в агропромисловому комплексі Чорноморова А.О. з представниками банків. Обговорено питання кредитування та страхування фермерських господарств.

8 жовтня 2019 року відбулась робоча зустріч Голови Комітету Сольського М.Т. з представниками Посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні та двосторонніх проектів співпраці Германном Інтеманном,

Фолькером Зассе, Андре Піллінгом. Під час зустрічі сторони обмінялися думками з широкого кола актуальних питань двосторонніх відносин у галузі сільського господарства. Окрему увагу учасники зустрічі приділили обговоренню важливих елементів німецько-українського діалогу, а саме: німецько-української аграрної комісії та двосторонньої програми співпраці між органами державної влади двох країн. Також під час зустрічі були визначені головні вектори подальшого співробітництва в галузі сільського господарства, зокрема, в напрямках органічного землеробства, обміну інформацією, адаптації державних структур аграрного сектору (в рамках німецько-українського агрополітичного діалогу), проведення аграрних виставок, реалізації наукових і технічних програм, підготовки кваліфікованих фахівців для роботи з новітніми технологіями в агропромисловому комплексі.

10 жовтня 2019 року під головуванням заступника Голови Комітету Чернявського С.М. відбулась робоча зустріч народних депутатів України – членів Комітету з представниками Посольства Французької Республіки в Україні. Під час діалогу важливим сегментом обговорення було питання запровадження в Україні ринку земель, як подальшого кроку розвитку ринкової економіки, який, в свою чергу, має бути прозорим, конкурентним і ефективним. За результатами зустрічі сторони визначили на найближчий час важливість співпраці у напрямку адаптації земельного законодавства Французької Республіки до земельного законодавства України і проведення з зазначеного питання семінарів та конференцій.

7 листопада 2019 року під головуванням голови підкомітету з питань соціальної політики агропромислового комплексу, розвитку сільських територій, науки та освіти Костюка Д.С. відбувся круглий стіл на тему: «Розвиток села за допомогою сільських громад: новації в політиці». Участь у заході взяли народні депутати України – члени Комітету, заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Метелева І.Д., директор Директорату з питань місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Шаршов С.І., а також 18 представників об'єднаних територіальних громад (ОТГ) з різних областей України та прогресивні фермери, які активно впроваджують на практиці ідеї модернізації та інноваційності розвитку аграрного сектору.

Учасниками круглого столу було зазначено, що на сьогоднішній день існує ряд проблем, пов'язаних з розвитком ОТГ та сільських територій. Зокрема, на заході обговорювались можливі шляхи наповнення бюджетів сільських ОТГ, вносились пропозиції щодо змін до Податкового та Бюджетного кодексів України в частині забезпечення ОТГ. Також була висловлена позиція щодо необхідності розширення повноважень ОТГ, зокрема в частині передачі земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної власності у комунальну власність об'єднаних територіальних громад. Окрім цього, учасники круглого столу висловили свою підтримку в проведенні земельної реформи та необхідності запровадження спрощеного ліцензування для видобутку корисних копалин, які економічно не вигідно видобувати промисловим шляхом. Фермери наголосили на тому, що потрібно передбачити фінансування для закупівлі

сільськогосподарської техніки українського виробництва, або ж запровадити механізм безвідсоткової розстрочки, з метою залучення передових технологій в сільське господарство.

За результатами круглого столу учасниками була підписана резолюція «Розвиток села за допомогою сільських громад: новації в політиці».

13 листопада 2019 року відбулась робоча зустріч за участі заступника Голови Комітету Колихаєва І.В., голови підкомітету з питань економічної і фінансової політики в агропромисловому комплексі Чорноморова А.О., голови підкомітету з питань розвитку базових галузей в агропромисловому комплексі Шол М.В., керівника секретаріату Комітету Старинця О.Г. з керівництвом Державного рибного агентства України та представниками громадських організацій рибпромислової галузі щодо обговорення питання «Стратегія розвитку галузі рибного господарства України».

4 грудня 2019 року Комітетом на виконання Постанови Верховної Ради України про проведення парламентських слухань на тему: «Земельна реформа: вітчизняна модель обігу земель сільськогосподарського призначення» № 266-ІХ від 01.11.2019 проведено відповідні парламентські слухання під головуванням Першого заступника Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Участь у парламентських слуханнях взяли понад 600 учасників.

Мета зазначених слухань - напрацювання спільно з представниками центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, аграрних асоціацій, громадських організацій, профільних міжнародних організацій, науковцями, експертами, власниками та користувачами земель сільськогосподарського призначення, політиками та широкою громадськістю пропозицій до вітчизняної моделі обігу земель сільськогосподарського призначення.

В обговоренні взяли участь 43 учасники парламентських слухань, зокрема, Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства Милованов Т.С., Голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Сольський М.Т., Уповноважений представник Президента України із земельних питань Лещенко Р.М., президент Асоціації фермерів та приватних землевласників України Стрижак М.І., народні депутати України, представники місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, профільних земельних та аграрних асоціацій і спілок, науковці, фермери, провідні виробники сільськогосподарської продукції, власники та користувачі земель сільськогосподарського призначення.

Виступаючими на слуханнях було зазначено, що питання проведення земельної реформи в Україні, передусім запровадження обігу сільськогосподарських земель, є надзвичайно важливим, це питання не лише економічне, а й соціальне. Сільські території сьогодні розвиваються завдяки інвестиціям аграріїв. І, як показує статистика, малий та середній аграрний бізнес, який сьогодні обробляє 75% сільськогосподарських земель країни, забезпечує вдвічі більше робочих місць у порівнянні з агрохолдингами та сплачує значно більше податків до бюджетів місцевих громад. На думку аграріїв, не вигідні умови кредитування, висока ціна на викуп орендованої землі змусять людей, які не один рік працюють на землі, забезпечуючи робочими місцями місцеве

населення, підтримуючи розвиток соціальної сфери та розбудову інфраструктури в громадах, не отримуючи при цьому державної дотації, згорнути свою діяльність, а тваринництво взагалі буде знищене. Також значні побоювання викликає той факт, що через низьку купівельну спроможність населення ситуацією можуть скористатися великі агрохолдинги, які викуплять більшість українських земель, або ж земельними ресурсами заволодіють іноземці через офшорні компанії.

Учасники слухань наголошували на необхідності підтримки українського виробника та фермера. На їх думку, зокрема, запровадити обіг земель сільськогосподарського призначення потрібно лише після всенародного референдуму, де свою позицію має висловити кожен громадянин. Для остаточного врегулювання питання щодо запровадження вільного обігу (продажу) сільськогосподарських земель необхідно завершити формування законодавчої бази, яка має гармонізувати суспільні і державні інтереси та базуватися на принципах законності, ефективності, прозорості і відкритості. Також було наголошено на необхідності прийняття законів щодо обігу земель сільськогосподарського призначення, дерегуляції у сфері земельних відносин, запровадження земельних торгів в електронній формі, розроблення ефективних механізмів залучення кредитів під заставу права власності на сільськогосподарські землі.

За результатами висловлених учасниками парламентських слухань пропозицій Комітетом в установленому законодавством порядку буде підготовлено проект Рекомендацій парламентських слухань.

Прийом громадян

4 жовтня 2019 року відбувся особистий прийом громадян заступниками Голови Комітету Халімоном П.В. та Чернявським С.М. Питання, з якими звертались громадяни, стосувались діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, реалізації прав громадян у процесі передачі у приватну власність земельних ділянок, на яких розміщено нерухоме майно, що перебуває у їх власності. На всі порушені питання громадяни отримали вичерпні відповіді та роз'яснення норм чинного законодавства.

Опрацювання вхідної кореспонденції

За період роботи другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (вересень 2019 – січень 2020 року) у Комітеті опрацьовано 1520 звернень від народних депутатів України, органів державної влади, громадських організацій та громадян.

Питання організаційно-інформаційного та консультативно-методичного обслуговування діяльності Комітету здійснювалися секретаріатом Комітету.